

Liturgie Kom-in-de-kerk-dienst

Emmen, 10 februari 2019

thema: hoe groen is jouw hart?

1. Votum
2. Vredegroet
Genade voor u en vrede van God onze Vader in de Heer Jezus Christus. Amen
3. Zingen: **Psalmen voor Nu 145**
4. Intro, met interactief moment (*peiling via Kahoot*)
5. Bidden
6. Bijbellezen: **Psalm 104**
7. Luisterlied/zingen: **Opwekking 671**
8. Preek, met interactieve momenten (*peiling via Kahoot*)
9. Zingen: **Nieuw Geref Kerkboek Psalm 8a en Opwekking 689**
10. Bidden
11. Geloofsbelijdenis zingen: **Gezang 161**
12. Inzameling van de gaven (*diakenen geholpen door...*)
Tijdens de collecte zingt de muziekgroep **Opwekking 672** (tekst graag op de beamer!)
13. Zingen: **Opwekking 407**
14. Zegen.
De HERE zegene en behoede u. De HERE doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig. De HERE verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.

Preek voor een Kom-in-de-kerk-dienst
Thema: Hoe groen is jouw hart?
Emmen, 10 februari 2019

Intro

Even benieuwd: jongelui, wie van jullie is afgelopen donderdag [dia1] naar Den Haag geweest om te klimaatspijbelen?

(Wil je er iets over vertellen?)

(Mocht je niet? Wilde je niet? Leuk toch - dagje klimaatspijbelen?!)

Klimaatspijbelen, [dia2] de krant van de chocoladeletters vond het maar niks, en betitelde het als indoctrinatie. En voerde de klimaathetze nog wat verder op.

Want sjonge, wat wordt daar verschillend over gedacht zeg; ik schrik van de felheid waarmee het debat gevoerd wordt.

Ouderwets gepolariseerd van extreem-links tot extreem-rechts, van drammers tot dromers. Mensen die van klimaat haast een afgod maken, en mensen die klimaatveranderingen glashard ontkennen.

Hoe is dat hier eigenlijk? Laten we dat 's [dia3] **peilen**.

1. Ik maak me zorgen over klimaatverandering – mee eens / beetje mee eens / oneens
2. Als ik denk aan de gevolgen van klimaatverandering maakt me dat angstig
3. Ik denk dat de gevolgen van klimaatverandering ook Nederland treffen
4. Ik denk dat de gevolgen van klimaatverandering ook mij treffen
5. Ik denk dat de gevolgen van klimaatverandering nu al merkbaar zijn in Nederland

Wat in elk geval duidelijk is: klimaat is 'hot', weer helemaal in de mode.

Dat wisselt ook nogal.

Ik weet uit mijn jeugd dat we [dia4] het toen 'milieu' noemden.

We dachten serieus na over zure regen.

Deden mee aan de Brede Maatschappelijke Discussie over Kernenergie.

En laten we eerlijk zijn: die bezinning was toen ook heel erg nodig, [dia5] want onze rivieren en kanalen waren stinkende open riolen waar de vissen op de kop dreven...

En we kieperden groenteafval, flessen, papier, blik, alles in één vuilniszak...

En we rookten gewoon tijdens vergaderingen in de kerk...

Dat is toch allemaal behoorlijk veranderd. Dat was nodig en is goed geweest.

Tegelijk was het geen oplossing voor altijd, dat blijkt wel.

De welvaart nam verder toe, we kregen steeds meer te besteden. En kochten een heleboel dingen die *luxe* waren, die we eigenlijk helemaal niet nodig hebben.

De [dia6] **wegwerpmaatschappij** ontstond.

En wat dacht je van al die elektrische apparaten en computers en mobiele telefoons?

We trekken hier in het Westen van de wereld een veel te grote broek aan.

Of, zoals dat wordt genoemd: onze [dia7] **ecologische voetafdruk** is veel te groot.

We gebruiken wereldwijdgezien veel te veel grondstoffen, ten koste van mensen aan de andere kant van de wereld, ten koste ook van de natuur en het klimaat.

Weten [dia8] jullie wie dit is?

Dit is **Boyan Slat**, die als tiener het plan bedacht om de plastic soep op te gaan ruimen (ik kan tieners met idealen wel waarderen).

Die plastic soep is echt een probleem: een enorme hoeveelheid plastic dat in zee door de zeestroming bij elkaar komt, en een grote bedreiging is voor alle levende wezens.

[dia9(filmpje)]

Je hoeft geen extremist te zijn om onder de indruk te raken van de onthutsende gevolgen van menselijk gedrag op de natuur, en daardoor op het klimaat.

Of [dia10] Emmen door de stijging van de zeespiegel uiteindelijk aan zee komt te liggen is misschien nog wat voorbarig, maar dat er wat aan de hand is lijkt toch wel duidelijk...

[dia11] Zo bezien is het een enorm en ingewikkeld probleem.

Dat kan je een machteloos gevoel geven: wat kan ik als mensje daar aan doen?

En als christen – hoe sta je er dan in? Maakt dat wat uit voor hoe je ermee omgaat?

Daar willen we vanmiddag over nadenken, onder de titel: hoe groen is jouw hart?

Laten we nu eerst bidden om Gods leiding en wijsheid bij ons lezen, denken en spreken.

Gebed

Bijbellezing: Psalm 104

Luisterlied/zingen: Opwekking 671 (lied n.a.v. Psalm 104)

Preek

Volk van God, geliefde gemeente van Jezus Christus,
br/zr jonger of ouder, welkome gast, luisteraar/kijker thuis,

Laten we bij het begin beginnen: [dia13] God heeft alles wat is goed geschapen.

Terugkijkend op zijn scheppingswerk constateert God telkens dat het *goed*, en uiteindelijk zelfs *zeer goed* is.

Een heerlijke werkelijkheid in volstreekte harmonie tot elkaar.

We geloven in een God die de hele wereld in [dia14] een duizelingwekkende grootheid en diversiteit heeft geschapen: het gaat over *miljoenen* lichtjaren, over *miljarden* sterren, over ongelooflijke krachten, over onvoorstelbaar veel beestjes, van piepklein en superlicht, tot bombastisch zwaar en groot.

Psalm 104 zingt ervan en we hebben terecht de almachtige Schepper geprezen.

Als sluitstuk creëert de Schepper de mens, die Hij, als zijn evenbeeld, een grootse taak geeft: [dia15] *wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen.* Genesis 1:28

Een geweldige taak, stel je voor: Gods evenbeeld zijn op aarde, de schepping voor en namens Hem beheren, zijn rentmeesters zijn.

Hoe lang dat goed gegaan is weten we niet, maar we weten wel dat het gruwelijk verkeerd is gegaan.

Omdat de mens het niet voldoende vond *namens God* beheren, maar *zelf* de baas wilde zijn.

Vanaf dat moment is de harmonie verdwenen [dia16] de harmonie tussen God en mens, tussen mensen onderling, en ook die met de natuur, de leefomgeving, de rest van de schepping.

Wat we nu meemaken is nog steeds een desastreus gevolg van die fatale keus.

Nu zie je wat de mens-die-zelf-de-baas-wil-zijn er van maakt: [dia17] een stinkende puinhoop!

Nu zie je wat er gebeurt als je de mens zijn eigen gang laat gaan, als de rem weg is: het *heersen* wordt *overheersen*: we hebben eruitgehaald wat erin zit, en het is uitgelopen [dia18] op complete roofoverval.

Toch is God genadig: Hij wil verder met de mens en heeft al een reddingsplan in petto. Alleen stelt Hij [dia19] Adam en Eva wel **verantwoordelijk** voor wat ze hebben misdaan. De mens komt er niet zomaar mee weg: man en vrouw zullen de gevolgen van hun fatale keus ervaren: er zal gezwoegd en gezweet worden bij het voortbrengen van kinderen en van opbrengst op het land.

Het kwaad woekert: er is voortaan niet alleen kruid, maar ook onkruid...

Het kwaad woekert: Kain slaat zijn broer Abel dood.

Het kwaad woekert en tegt de Schepper zodanig, dat Hij op gegeven moment besluit tot de angstwekkende catastrofe van de zondvloed.

Maar ook dan weer is God genadig: [dia20] in de ark bewaard Hij mens en dier.

En dan sluit God een verbond met Noach en zijn nakomelingen, en – heel opvallend: – ook met alle levende wezens: vogels, vee en wilde dieren, alle dieren op aarde. [dia21] *Nooit weer zal alles wat leeft door het water van een vloed worden uitgeroeid, nooit weer zal er een zondvloed komen om de aarde te vernietigen.* Genesis 9:8v

En onder die regenboogbelofte mogen wij leven in de afwisseling van de seizoenen.

Psalm 36 concludeert terecht: God is de Redder van mens en dier!

Maar wat is het moeilijk voor ons om Gods richtlijnen te volgen.

De goede Schepper gaf [dia22] het **ritme van dag en nacht**, en toch hebben we een 24-uurs-economie in het leven geroepen.

De goede Schepper stelde [dia23] de wekelijkse **sabbatsrust** in (heel opvallend ook voor het personeel en zelfs voor het vee!), en toch hebben wij er een 7-dagen-per-week-economie van gemaakt.

De goede Schepper ging zelfs zo ver dat Hij schepping en schepselen eenmaal in de zeven jaar [dia24] een **sabbatsjaar** gunde (waarbij bijvoorbeeld het land niet bewerkt mocht worden), en na zeven sabbatsjaren zelfs [dia25] een **jubeljaar**, waarbij dus twee jaar achter elkaar (het 49e en 50e) het land rust zou hebben. Maar in de praktijk kwam het er haast nooit van, want één dag in de week rusten vinden we al lastig, laat staan een heel jaar...

We kunnen toch niet anders concluderen, dan dat we als mensheid hebben gefaald en nog steeds falen, ja zelfs in toenemende mate, ondanks alle grote woorden en verwachtingen. Sinds de Verlichting die vooruitgang zou brengen is de puinhoop alleen maar erger en groter geworden.

Toch leven we nog steeds onder [dia26] de regenboogbelofte.

En dat is goed om te weten: deze wereld met alles erop en eraan en erin is in Gods handen, en het zal niet eerder ten onder gaan dan dat God het wil: op de Jongste Dag, de dag dat Jezus Christus terugkomt.

In Matteus 24 en de Openbaring aan Johannes vertelt God iets van die komst en de tijd daaraan vooraf – en ja, dat is soms huiveringwekkend.

En wellicht is wat we nu meemaken daar al een voorteken van...

Hoe dan ook komt er een oordeel, waarbij de mens ter verantwoording wordt geroepen: heb je geloofd in Jezus Christus? En heb je geleefd naar dat geloof?

Alleen, het bijzondere is dat God deze wereld dan **vernieuwd**. Alles zal nieuw worden. Zo belangrijk is deze schepping voor God. Het zal weer worden zoals het bij de eerste schepping was!

Wat betekent dit nou voor onze positie in heel die klimaatdiscussie?

Ik zou zeggen dat het allereerst mag [dia27] **ontspannen**: deze schepping is niet van ons.

We hebben er het beheer over gekregen, maar daarmee is het niet ons eigendom.

En God heeft zijn handen niet van ons en deze wereld afgetrokken, Hij houdt alles nog steeds in stand, en bestuurt het naar zijn raad en wil.

Dat is een waardevolle geloofsuitspraak: wij, en met ons alles wat is, vallen niet uit Gods hand.

In alle klimaathetze en modegrillen en hijgerigheid mag dat ontspanning geven.

Tegelijk zal het besef dat de schepping van God is, ons ook [dia28] **inspannen**.

Juist omdat dit alles niet van ons is maar van God, zullen we er zuinig en voorzichtig mee omgaan, het verantwoord beheren.

Want we worden inderdaad ter verantwoording geroepen voor wat we doen.

Ik heb altijd geleerd, als het gaat over dat ons leven in Gods handen is, dat dat niet betekent dat je dan met een blinddoek achter het stuur kunt gaan zitten.

Natuurlijk niet: kom op zeg, je hebt wel ook je eigen verantwoordelijkheid, en wat jijzelf wel en niet doet is dus belangrijk!

Zo is het in ons omgaan met de schepping: houd je ogen open, zie wat er gebeurt, en neem je taak, doe wat je kan, kijk niet weg.

Dan hoef je echt geen Boyan Slat te worden; laat ieder gewoon doen wat 'ie kan, en in zijn eigen geweten en gemoed ten volle overtuigd zijn; jij in jouw klein hoekje en ik in 't mijn...

Een goed moment om 's even weer te peilen hoe we hier in staan:

Peiling:

1. Als mensen minder vlees eten is dat goed voor het klimaat – mee eens / beetje mee eens / oneens
2. Als minder vlees eten helpt tegen klimaatverandering, ben ik bereid minder vlees te eten – mee eens / beetje mee eens / oneens
3. In plaats van 130 km/u weer 100 km/u rijden is goed voor het klimaat – mee eens / beetje mee eens / oneens
4. Als minder hard rijden helpt tegen klimaatverandering ben ik best bereid voortaan 100 ipv 130 km/u te rijden – mee eens / beetje mee eens / oneens

5. Als mensen minder vliegen is dat goed voor het klimaat – mee eens / beetje mee eens / oneens
6. Als minder vliegen helpt tegen klimaatverandering, ben ik bereid minder te vliegen – mee eens / beetje mee eens / oneens

Als [dia30] kritiek op de voorgenomen kabinetsplannen om de klimaatverandering tegen te gaan hoor je vaak dat het zoveel geld kost en dat het allemaal wel betaald moet worden – dat is natuurlijk weer typisch Nederlands: het gaat altijd om geld.

Maar het waardevolle van de inbreng van [dia31] de klimaatstakende tieners vind ik dat ze duidelijk maken dat het om hun toekomst gaat – leven zij straks ook nog in een omgeving waar je fatsoenlijk adem kunt halen en gezond opgroeien?

En het is zo kortzichtig: alsof zuinig met de schepping omgaan vooral lastig is.

Gods schepping zit zo ingenieus in elkaar, [dia32] dat je de tak waarop je zelf zit doorzaagt als je denkt dat je wel wat kunt aanrotzooien: als mens maak je toch zeker deel uit van heel het ecosysteem?! Dat kapot maken is ook jezelf kapot maken.

Maar wat me opviel bij concrete maatregelen om de uitstoot van CO2 kleiner te maken is, [dia33] dat het je zelfs geld oplevert.

Ik begrijp best dat niet iedereen geld heeft om zonnepanelen aan te schaffen of in een elektrische auto te rijden. Laten we elkaar daar ook niet de maat mee nemen.

Het gaat allereerst om een *houding*, en daarom is die vraag 'hoe groen is jouw hart?' wel terecht.

En dan is niet langer dan 5 minuten douchen toch vrij simpel, dacht ik. En misschien wat minder vaak douchen in de week is ook nog wel te doen. Ook goed voor je portemonnee! Hetzelfde geldt voor niet 130 km/u rijden maar 100 km/u.

En wat ik ook zo mooi vind in dit overzicht, dat weer blijkt hoe goed Gods geboden zijn: kijk maar 's wat afschaffen van de koopzondag oplevert (en wat een simpele maatregel is dat, die geen geld kost maar alleen maar geld en zeker ook rust oplevert).

[dia34] En onderschat het niet: veel kleine maken samen een grote. En als jij niks doet gebeurt er nooit wat...

Onderschat niet wat de meerwaarde is dat jij LED-lampen gebruikt. Dat jij een stukje minder vlees in de week eet. Dat jij erop let dat je spercieboontjes niet uit Marokko komen. Dat jij wellicht zelf je groente gaat verbouwen in de moestuin – ook gezond voor je lijf (hoef je gelijk niet meer met de auto naar de sportschool...)

Veel kleine maken samen een grote!

Het gaat om een houding: zet ik de verwarming een graad hoger, of trek ik een lekker warme trui aan? Ga ik met de auto of stap ik gezond op de fiets? Heb ik wat ik wil kopen echt nodig, of kan ik er ook zonder? Of kan ik het misschien ook in de kringloop krijgen? (Ik attendeer nog even op de informatieavond 'God in de supermarkt' van komende donderdag, 20u in de kerk. Van harte aanbevolen!)

Laten we met hoe we met Gods schepping omgaan bewijzen hoeveel respect en eerbied we voor de Schepper Zelf hebben.

[dia35] Ontspannen – jazeker: deze wereld is van God en niets valt er uit zijn hand.

En tegelijk: [dia36] inspannen, om de schepping verantwoord te beheren. Amen [dia37]